Polski Związek Działkowców

Pożyteczne ptaki na działkach

Rudzik



Ten towarzyski ptaszek jest mieszkańcem lasów, ogrodów i działek. **Owady, pająki i ślimaki** to jego główne pożywienie. Samica buduje gniazdo w żywopłotach lub dziuplach. Jej partner pomaga wykarmić i doglądać potomstwo. Żarłoczne pisklęta w gnieździe karmione są średnio co 2-3 minuty.

Drozd



Zamieszkuje skraje lasów i parki miejskie. Odwiedza ogrody działkowe poszukując tu pożywienia. Żeruje na ziemi, a jego przysmakiem są **ślimaki**, których skorupki rozbija uderzając o kamień. Gniazdo buduje na drzewach i krzewach na różnej wysokości. Młode opuszczają gniazdo już po 12 dniach.

Dudek



Zamieszkuje brzegi lasów i zarośli śródpolnych. Przylatuje na działki w poszukiwaniu pokarmu. Żeruje na ziemi, wolno krocząc i od czasu do czasu wbijając długi dziób w ziemię. Z ziemi wyciąga przysmaki, głównie **pędraki**, które podrzuca ku górze i chwytając w powietrzu połyka. Gniazda buduje w dziuplach, najczęściej w starych wierzbach, czasami w stosie gałęzi lub pod strzechami. Na zimowiska odlatuje jesienią do Afryki.

Pleszka



Pospolicie występuje w lasach, parkach i ogrodach. Gniazdo zakłada w dziupli, budce lęgowej lub w szczelinach budynków, czasem w opuszczonych altankach. Jest typowym ptakiem owadożernym. Żeruje głównie w koronach drzew owocowych, polując na **gąsienice motyli i larwy chrząszczy.**

Sikora czubatka



Gniazdo buduje w nisko położonej dziupli lub budce lęgowej. Częściej spotykana na działkach położonych w pobliżu suchych lasów sosnowych. Główny pokarm to **jaja, poczwarki i larwy owadów**. Nawet w okresie zimowym potrafi wydobyć z pęknięć i zakamarków kory zimujące oprzędy poczwarek i złoża jaj.

Sikora bogatka



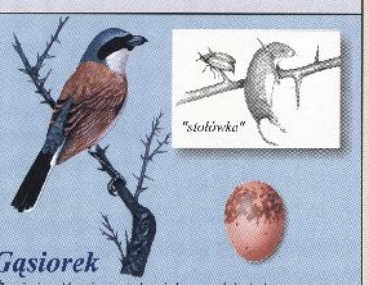
Ta najpospolitsza u nas sikora, dzięki ogromnej żarłoczności jest szczególnie cenna na działkach. Jej przysmakiem są **gąsienice owocówek.** Zjada też **jaja motyli, much, chrząszczy oraz mszyce.** Pisklęta karmione są ok. 2-3 tygodnie. W tym czasie rodzice przynoszą młodym jedzenie ok. 450 razy dziennie.

Sikora modra



Od wiosny do jesieni sikory te odżywiają się **owadami o miękkim ciele**, a zwłaszcza ich **larwami.** Zimą jedzą **jaja, poczwarki** i chętnie odwiedzają karmniki. Aby przetrwać muszą jeść dziennie tyle pokarmu co połowa wagi ich ciała. Gniazda budują w dziuplach i budkach lęgowych o małym otworze wlotowym.

Gąsiorek



Żywi się głównie owadami, lecz poluje też na **myszy** i żaby. Zdobycz gromadzi wokół gniazda, nabijając ją na ciernie. Gniazdo umieszcza nisko nad ziemią w kolczastych drzewach lub żywopłotach. Spełnia ważną rolę na działkach, redukując duże ilości **chrząszczy, głównie sprężyków i chrabąszczy.**

Pustułka



Należy do pospolitszych gatunków drapieżnych. Gniazda nie buduje, tylko zajmuje gotowe, głównie gawronów. Poluje na **gryzonie** oraz **większe owady**, które wypatruje trzepocząc skrzydłami i zawisając nieruchomo w powietrzu. Zauważywszy zdobycz, spada w dół jak kamień i chwyta ją szponami.

Dzięcioł duży



Jest najczęściej spotykanym gatunkiem dzięcioła w kraju. Zamieszkuje lasy, ale dość regularnie odwiedza działki, szczególnie położone w okolicach lasów iglastych. Odżywia się owadami, zwłaszcza **szkodnikami drzew**, które wyciąga spod kory lub zbiera z liści i gałęzi.



Dzwoniec



Ptak ten jest ziarnojadem. Odżywia się głównie **nasionami chwastów (przytuli, ostów, perzu itp.)** Gniazdo zakłada na drzewach, krzewach lub żywopłotach. Samica sama wysiaduje i karmi młode, które usamodzielniają się już po 2 tygodniach. Na zimę nie odlatuje. Chętnie odwiedza karmniki.

Kopciuszek



Ptak ten lubi przebywać i gnieździć się w pobliżu człowieka. Jest pospolity na działkach, terenach wiejskich i miejskich. Zjada owady i inne drobne bezkręgowce takie jak: **przędziorki, mączliki, mszyce, gąsienice motyli i muchy**. Kopciuszki charakterystycznie poruszają ogonem.

Jaskółka dymówka



Jest ptakiem związanym z osiedlami ludzkimi. Gniazda buduje w zabudowaniach wiejskich, czasem w altanach lub pod mostem. Przez jeden dzień dymówka przynosi do gniazda blisko 400 owadów, głównie **komarów, mszyc** lub **uskrzydlonych mrówek.**

Pełzacz ogrodowy



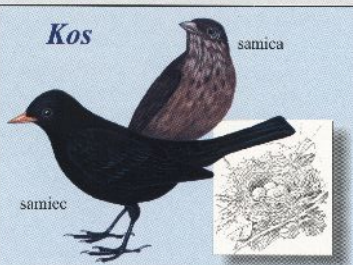
Zamieszkuje parki, sady, ogrody, aleje starych drzew. Ma cienki, nieco zagięty dziób służący do wydobywania larw, kokonów i jaj owadzich ze szczelin i załamań kory np. **pierścienic, zwójek i brudnic**. Znakomicie wspina się po korze pni, a sztywne sterówki służą mu jako podpora. Pełzacze gniazda zakładają pod odstającymi płatami kory, w wąskich dziuplach, w stertach kamieni lub w budkach lęgowych. Po okresie lęgowym towarzyszą stadkom sikor i raniuszków. Zimą chętnie odwiedzają karmniki.

Kowalik



Wyszukując owady porusza się po pniach drzew, często głową w dół. Odżywia się wieloma gatunkami bezkręgowców, w tym także **szkodnikami roślin.** Gnieździ się w opuszczonych dziuplach i skrzynkach lęgowych. Otwór wlotowy zwęża odpowiednio do swojej wielkości zaprawą z błota i własnej śliny.

Kos



Pierwotnie był ptakiem leśnym, obecnie jest częstym mieszkańcem parków i działek. Gniazdo zakłada na ziemi lub w zaroślach. Buduje je z suchych traw i liści, wylepia próchnicą z piaskiem i wyściela trawkami. Jest wszystkożerny, na działkach pożyteczny z powodu tępienia **ślimaków** oraz **gąsienic motyli**.

Pokrzewka ogrodowa



Ptak ten unika chodzenia po ziemi. Zamieszkuje parki, ogrody działkowe, także zadrzewienia wśród pól. Odżywia się owadami, które łapie w locie lub zbiera z liści. Przysmakiem pokrzewki są **muchówki i gąsienice miernikowców.** Gniazdo buduje nisko nad ziemią. Młode karmione są przez okres 3 tygodni.

Muchołówka szara



Zamieszkuje parki, ogrody, cmentarze, często okolice zabudowań. Gniazdo umieszcza w półdziuplach, chętnie w półotwartych budkach lęgowych. Odżywia się chwytanymi w locie owadami. Czatuje na nie, siedząc na gałęzi, słupie lub pergoli. Zjada ogromne ilości **much, komarów i uskrzydlonych mszyc**.

Mazurek



Pospolity w ogrodach, parkach oraz zadrzewieniach śródpolnych. Gniazda buduje w szczelinach murów, dziuplach lub budkach lęgowych. W okresie lęgów młode karmi owadami, często są to **gąsienice** szkodników - **zwójek, piędzików**, a także chrząszcze: **ogrodnice, guniaki, poskrzypki** itp.

Zięba



Zamieszkuje środowiska leśne i parkowe, dość pospolita na działkach. Żywi się różnymi **owadami** i **nasionami chwastów**. Owady zdejmuje bezpośrednio z gałązek i liści, a nasiona zbiera z ziemi. Gniazdo buduje z mchu i liści, maskuje porostami, pajęczyną, kokonami owadów i wyściela sierścią i piórkami.

Opracował merytorycznie i ilustracje wykonał mgr Robert Jacek Dzwonkowski

Wydała: Krajowa Rada PZD
00-131 Warszawa, ul. Grzybowska 4
tel./fax (0-prefix-22) 620-61-12, tel. 654-62-35

Plansza szkoleniowa bezpłatna. Wydana ze środków Funduszu Oświatowego Krajowej Rady PZD.
ISBN 83-87556-85-8